

Serghei Nilus

**Pe malul râului dumnezeiesc:
Însemnările unui ortodox**

Volumul al IV-lea

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

NILUS, SERGHEI ALEXANDROVICI

Pe malul râului dumnezeiesc: însemnările unui ortodox / Serghei Nilus; trad. din lb. rusă de pr. Teoctist Caia. Iași: Doxologia, 2017-
vol. IV

ISBN 978-606-666-471-4

Vol. 4. - 2017. - ISBN 978-606-666-682-4

I. Caia, Teoctist (trad.)

© Doxologia, 2017

ISBN general: 978-606-666-471-4

ISBN Vol. IV: 978-606-666-682-4

Serghei Nilus

**Pe malul râului dumnezeiesc:
Însemnările unui ortodox**

Volumul al IV-lea

Traducere din limba rusă
de preot profesor Teoctist Caia

Carte tipărită cu binecuvântarea
Înaltpreasfințitului
TEOFAN
Mitropolitul Moldovei și Bucovinei

DOXOLOGIA
2017

Capitolul I

1. „Îngerii lor, în ceruri, pururea văd fața Tatălui Meu, Care este în ceruri...” (Mt. 18, 10)

Doar cei curați cu inima vor vedea pe Dumnezeu. Aceștia pot să vadă și îngerii, lor li se dezvăluie și tainele Împărăției Cerului. Cine, dar, în afară de copiii și nevoitorii care au dobândit despățimirea, poate fi curat cu inima în măsura care este necesară pentru vederea feței lui Dumnezeu și a sfinților Săi îngerii?...

Am cunoscut o femeie care, în copilărie, s-a învrednicit să-l vadă pe îngerul ei păzitor. După cum spunea, l-a văzut în vis. Dar unde oare se sfârșește visul și unde începe realitatea? Întreaga noastră viață, înaintea veșniciei făgăduite, care va să fie, nu este oare un vis? Iată ce mi-a povestit această femeie:

„Aveam 7 ani. Fiind copil, îmi plăcea să privesc cerul, stelele, să-mi închipui cum sunt îngerii, să stau de vorbă cu dâșii, într-un cuvânt eram un copil visător, trăitor în lumea dorințelor și a vedeniilor de dincolo de nori. Vedeam îngerii în vis, dar aceste vise le-am uitat. Doar un vis mi s-a întipărit atât de puternic în minte încât nu pot spune cu siguranță dacă a fost vis sau realitate.

Alergam parcă prin grădină, pe lângă casa noastră, prin partea cerdacului fetelor. Balconul casei cu coloane dădea în grădină și lângă el se găseau trei straturi cu tufe de trandafiri roz. Alergam pe cărărușa de lângă balcon și deodată am văzut cum din straturile cu trandafiri a ieșit un înger. Era de statură înaltă, chipeș, aripile și îmbrăcămintea

erau albe ca zăpada, așa cum sunt pictați îngerii pe icoane. M-am oprit, cuprinsă de o bucurie uimitoare...

Îngerul a venit la mine, m-a luat de mână și m-a condus înapoi spre cerdacul fetelor. Mă țineam de mâna îngerului și am văzut pe degetul său inelul de logodnă al mamei, pe care nu îl scotea niciodată de pe mână¹. Arătându-i inelul, i-am spus:

– Acesta este inelul mamei mele?

– Da, este inelul ei, eu sunt îngerul ei păzitor și am venit pentru a o lua cu mine.

Am simțit că asta înseamnă pentru totdeauna și am început să-l implor, plângând:

– Să nu o iei pe mama mea! Să nu o iei pe mama mea! Să-mi lași mama!

La plânsul meu, îngerul s-a oprit și a privit la cer, parcă adresându-se lui Dumnezeu în rugăciune, iar apoi m-a dus spre cerdac. Vărsând lacrimi, eu continuam să-l rog:

– Să nu o iei, să nu o iei, las-o pe mama mea!

În felul acesta am urcat în cerdacul fetelor și am intrat în camera lor. Aici era o masă lungă, iar în jurul ei lucrau de obicei fetele noastre iobage² la cusături și alte lucruri de mână. Dincolo de această cameră era alta, iar în vecinătatea ei se găsea dormitorul părinților mei. Simțeam cu inima că dacă îngerul va trece pragul camerei fetelor și apoi va intra în dormitor, totul va fi terminat și eu mă voi lipsi de mama mea pentru vecie... Cu un vaiet de disperare, m-am agățat de îmbrăcămintea îngerului și am început să-l rog și mai puternic să nu-mi ia mama...

¹ Bunicii și bunicele noastre, în timpul căsătoriei, purtau două inele: unul de logodnă, care se punea pe deget de către preot la logodnă, și altul când se săvârșea Taina cununiei. Primul, din aur, avea formă plată, al doilea, tot de aur, avea formă rotunjită.

² Se întâmpla în anul 1855.

Pe masa fetelor era un acoperământ alb, garnisit cu un galon de argint; astfel de acoperăminte se aşază pe cei adormiți. La vaietele mele, îngerul iarăși s-a oprit, îndreptându-și privirea spre cer, a rămas un timp în tăcere, apoi a luat de pe masă acoperământul și mi-a zis:

– L-am rugat pe Domnul și El îți lasă mama. Iar acesta – mi-a arătat acoperământul – este pentru tine: un acoperământ al Împărătesei Cerului!

La aceste cuvinte m-am trezit și tot atunci i-am povestit acest vis dădăcei mele.

În acest timp, mama mea era grav bolnavă. După cum am aflat mai târziu, ea născuse doi gemeni fără ajutorul vreunui doctor, doar cu o felceră nepricepută, și pierduse mult sânge, fiind pe moarte. Când a venit un doctor din cel mai apropiat oraș, ne-a anunțat că mama se află într-o stare disperată. În noaptea când am avut vedenia, mama a făcut o criză, dar, pe neașteptate, s-a simțit mai bine și curând s-a însănătoșit.

După ce eu m-am măritat, la trei luni de la nașterea primei mele fiice, mama mi-a spus, pe patul de moarte fiind: «De ce atunci te-ai rugat la Dumnezeu pentru mine?».

Atunci eram mai curată. Dar cine a fost sfătuitorul lui Dumnezeu?»

Așa-i văd pe îngeri sufletele curate de copil.

14 martie 1909

2. Sfârșitul monahului Teodosie. Caietelul său.

Un semn în apa noastră de Bobotează.

Zilele acestea s-a săvârșit din viață părintele Teodosie, un monah în mantie. Dirija corul la Liturgia de dimineață. Cu o săptămână înainte de sfârșitul său, a fost tuns

în schimă. A fost un monah cu o viață atentă și îmbunătățită. După priceperea noastră mirenească, era și un om inteligent. Era din neam de negustori și avea doar 55 de ani. A murit din cauza unei boli cronice de inimă. A suferit multe necazuri și chiar a plecat, la un moment dat, de la Optina, dar s-a întors și și-a trăit bine viața în cuibul său călugăresc. Înainte de a se sfârși, s-a împărtășit în fiecare zi cu Sfintele lui Hristos Taine.

Unul dintre monahii apropiați părintelui mi-a adus astăzi un caietețel rămas de la dânsul și aici am găsit o însemnare făcută de mâna sa:

„În numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh. Amin!

Eu, mult păcătosul Teodor (acesta era numele până la primirea mantiei), nevrednicul rob al Domnului și Dumnezeului meu Iisus Hristos, ascultător rasofor al Sfintei Sihăstriei Optina, scriu aceste rânduri nu din plăsmuire sau minciună, ci din purul adevăr. Să nu vă fie vouă, părinți și frați ai mei, această povestire spre sminteală, ci spre folos sufletesc.

Pe data de 16 decembrie 1893 m-a cercetat Domnul cu o boală și am dat peste o răceală cumplită. Mă trata un medic de la Optina, părintele Dimitrie. Pe data de 18 decembrie slăbisem cu totul. În acest timp a intrat să mă viziteze părintele ieromonah Varlaam; a venit și părintele Dimitrie, medicul, care m-a întrebat de sănătate și a început să-mi ude încetișor capul cu eter. Am simțit imediat o amorțeală în toate măduarele și, într-o clipă, sângele meu s-a răcit și am rămas nemișcat. Și am auzit cum cineva îmi zice:

– Nu te teme, nu te înspăimânta de nimic!

În acest timp s-au pornit niște zgomote groaznice ca și cum ar trece o mulțime de calești pe un caldarâm pietruit și cineva m-a lovit cu un obiect peste cap atât de tare că sufletul mi-a zburat într-o clipă din trup și am văzut că a

zburat și acoperișul chiliei mele. Și mi-am văzut trupul ca pe o haină aruncată. Atunci m-au luat pe mâini doi monahi, unul era părintele Varlaam, iar celălalt un necunoscut; amândoi erau în mantii. M-au ridicat în văzduh și m-au dus mult timp spre înălțimi. Pe tot parcursul călătoriei noastre, nu s-a văzut nimic, dar din toate părțile se auzea un zgomot asurzitor. Nu am putut nicicum să-l definesc, să-l asemăn cu ceva pământesc, iar sufletul mi se zbuciuma. Și când am ajuns, se pare, la hotarul cerului, deodată am fost învăluiți într-o lumină neobișnuit de strălucitoare, parcă de o rază a unui soare uriaș, nesfârșit mai luminos decât soarele nostru pământesc. Aceasta a durat doar o clipă, apoi am început să coborâm. Dar acea strălucire luminată mi s-a întipărit în suflet cu atâta putere, încât, pe calea de întoarcere, nu am putut decât să repet: «Slavă Ție, Doamne! Îți mulțumesc, Doamne!»

Și ne-am coborât din nou prin văzduh până la chilia mea. Și am văzut că deasupra chiliei mele stăteau în văzduh un bărbat și o femeie, dar nu le-am zărit fețele. Când ne-am coborât în chilie, am văzut în mijlocul ei un sicriu cu trupul meu în el. Lângă sicriu stăteau doi monahi. Unul dintre ei a zis:

– Ce trebuie să facem acum?

– Femeia pe care am văzut-o a zis: «Pe el să-l întoarceți, dar boala să i-o lăsați: să-L proslăvească pe Dumnezeu, cum L-am proslăvit și eu».

În acest timp m-am uitat spre partea de nord-vest și am văzut o surprare de pământ, de unde ieșeau flăcări și un fum îngrozitor. De frică, m-am trezit și am văzut că eram în pat, iar lângă mine nu era nimeni. Singur, Dumnezeu știe dacă în acest timp sufletul meu era în păcatosul meu trup sau mi s-a părut mie în vis, însă v-am spus cum a fost și ce am văzut de la început și până la sfârșit, și acesta este purul adevăr.

Vă implor, părinți și frați, rugați-vă pentru mine, mult păcătosul, la Domnul Dumnezeu, să mă miluiască!

Al vostru confrate,
Teodor Șirin”

*

Părintele Teodosie s-a sfârșit pe data de 9 sau 10 martie. Vedenia a însemnat viața sa ulterioară și sfârșitul său: boala i-a fost o însoțitoare nedespărțită în toate zilele vieții sale și întreaga viață L-a slăvit cu adevărat pe Dumnezeu. Mi s-a părut deosebit sfârșitul vedeniei sale: surparea de pământ la nord-vest, fumul și flăcările care ieșeau de aici. Nu a venit oare sfârșitul vieții pământești a părintelui în zilele acelea, care în cartea vieții sunt predestinate să devină zilele celui de-al cincilea înger al Apocalipsei, când acesta „a trâmbițat și am văzut o stea căzută din cer pe pământ și i s-a dat cheia fântânii adâncului. Și a deschis fântâna adâncului și fum s-a ridicat din fântână, ca fumul unui cuptor mare și soarele și văzduhul s-au întunecat de fumul fântânii” (Apocalipsa 9, 1-2)? Contemporaneitatea este asemănătoare acestui tablou...

*

În același caietel, părintele Teodosie a mai notat următoarele rânduri.

„Un comisar de poliție de rangul II, din Județul Gorbatovsk, Gubernia Nijni Novgorod, a primit de la un uriadnic³ un raport și o scrisoare scrisă acestuia de episcopul bisericii din satul Epifanovo, Județul Gorbatovsk. În scrisoare scria următoarele:

«Prin aceste rânduri am onoarea să vă rog să veniți la noi, în satul Epifanovo, pe data de 21 mai, duminică, la Liturghie, pentru că se va sfinți izvorul care se găsește

³ Grad inferior în poliția rurală (n.tr.).

într-un paraclis, unde se află icoana făcătoare de minuni a Maicii Domnului de Tihvin. La izvorul nostru s-au săvârșit minuni pe care nimeni nu le-a mai văzut și nu le-a mai auzit. La început, acest izvor a înghețat la sfârșitul lunii martie. Pe data de 15 mai, oamenii au început să spargă gheața, dar nu au putut. Au fost nevoiți să o rupă bucățică cu bucățică. În această gheață s-au săvârșit minuni: s-a găsit imaginea bisericii noastre, a unui policandru, imaginea lui Iisus Hristos în temniță, a Maicii Domnului, a clopotelor și a crucii de pe biserică. Vă rugăm să veniți fără nici o amânare. Epitropul bisericii, Ivan Savin».

Pe data de 24 mai, subofițerul de poliție a întocmit un protocol în satul Epifanovo, cu următorul conținut:

«În apropierea satului Epifanovo, cam la o jumătatea de verstă depărtare, se află un paraclis din lemn, unde s-a amenajat o fântână deasupra izvorului. Acest izvor de mult timp atrage pe locuitorii satului și pe cei din satele învecinate. Nici unul dintre locuitori nu-și amintește ca acest izvor să fi înghețat vreodată. Când acesta a înghețat, parohienii au fost uimiți și i-au adresat preotului Mihail Studenețki rugămintea să facă o rugăciune pe care acesta a săvârșit-o pe data de 8 mai. Dar apa nu s-a arătat. Pe data de 16 mai au început să sape pământul în paraclis pentru a scoate bazinul, care împiedica să iasă apa. Pământul era atât de înghețat, încât cu greu se supunea târnăcopului. Pe data de 17 mai au scos bazinul cu o parte de gheață și a ieșit și apă. Apoi au rupt gheața din bazin și au dat-o într-o parte.

Un țăran din satul Epifanovo a observat că gheața era foarte deschisă la culoare și, ridicând o bucată cam de o jumătate de arșin, a văzut înfățișat un policandru, câteva sfeșnice și o candelă, parcă lucrate din argint. Savin a arătat gheața și altor oameni atunci și toți au văzut aceleași imagini. Astfel, în unele bucăți toți cei prezenți au văzut o clopotniță și, separat, un clopot cu o cruce deasupra;

În alte bucăți de gheață erau imagini cu Iisus Hristos în temniță, Maica Domnului înaintea căreia stătea cineva și se ruga. Toate aceste imagini păreau făcute din argint. Ele dispăreau pe măsură ce se topea gheața, dar s-au putut observa timp de trei zile, până când s-a topit gheața cu desăvârșire. Zvonul despre acest fenomen suprafiresc s-a răspândit atât de repede, încât timp de trei zile au venit mii de oameni să vadă imaginile din gheață. Până când s-au topit, bucățile de gheață au stat la preotul Studenețki, care întărește cele expuse în acest act, semnat la anchetă de martori. Actul a fost semnat de preotul Mihail Stdenețki, de epitropul Ivan Savin și de mai mulți țărani. Oamenii vin cu miile la izvor, iar pe 21 mai au fost mai mult de cinci mii de oameni.»

Acesta este actul de anchetă al subofițerului de poliție rurală, a cărui copie a fost găsită de mine în caietelel adormitului părinte Teodosie. Pe margine se găsește un postscriptum al părintelui Teodosie: „Aceasta s-a întâmplat în mai, anul 1900”.

Am citit aceste rânduri casnicilor mei într-o seară, iar Lialia a zis:

– Dar vă mai amintiți cum a înghețat apa de Bobotează, în sticla mea, iarna aceasta?

Mi-am amintit: apa a înghețat doar în mijlocul sticlei, dar pe pereții sticlei nu a înghețat.

Gheața reprezenta un copac, asemănător cu bradul.

– Apoi gheața s-a topit, a continuat Lialia, și a înghețat sub forma unui pește, a unui pește adevărat, încât se vedea fiecare solzișor în parte. Toți cei de la bucătărie au văzut și s-au minunat.

I-am explicat că, la primii creștini, peștele Îl reprezenta pe Hristos, deoarece cuvântul grecesc cu cele cinci litere dau configurația numelui Domnului. Lialia a oftat când i-am spus aceasta.

Iată ce minuni se găsesc în ascunzișurile credinței noastre. O, minunata noastră credință!